

დროშა

გამოდის ყოველ დღე ორშაბათს გარდა.

ცალკე ნომერი «დროშისა» ღირს 5 კაპეიკი

«დროშის» რედაქცია — სიმონსონოვის ქუჩაზე, ნაზაროვის სახლში, 1-ლი კლასიკური გიმნაზიის უკან.

ხელის-მოწერა მიიღება თბილისში რედაქციაშივე, ქუთაისში, ქილაძეების წიგნის მაღაზიაში. გარეშე მცხოვრებთათვის ადრესი: В. Тифлисе, въ редакцію «Дрошба».

ფასი: წლით 9 მ., 11 თვით—8 მ. 50 ჰ.; 10 თვით—8 მ.; 9 თვით—7 მ. 50 ჰ., 8 თვით—7 მ.; 7 თვით—6 მ.; 6 თვით—5 მ.; 5 თვით—4 მ. 50 ჰ.; 4 თვ.—4 მ.; 3 თვ.—3 მ.; 2 თვ.—2 მ.; 1 თ.—1 მ.

ფასი განცხადებისა: სტრიქონზე რვა კაპეიკი; ცხადება მიიღება ქართულს, რუსულს და სხვა ენებზე.

აუ საქიროება მოითხოვს, რედაქცია განსწორებს და შეამოკლებს დასაბუქდად გამოგზავნილ წერილებს. დაუბეჭდველ წერილებს რედაქცია ვერ დაუბუნებს ავტორს.

12 მარტს, ძანაში გარდაიცვალა კნენა ბარბარე ილიას ასული ორბელიანისა. ძმისწულები მისნი, აუწყებენ რა ამ მწუხარე ამბავს, უმორჩილესად სთხოვენ ნათესავთა და ნაცნობთა მობძანდენ განსვენებულის მოსახსენებლად ლიტურგიაზედ და პანაშვიდზედ პარასკევს, 16 მარტს, დღის 10 საათზე, ანჩისხატის სობოროში.

(2—1)

ლექსია «მეფხვის ტყაოსანზედ»
ბ.ნი ბულაქისა

სამშაბათს, 13 მარტს, საღამოზედ «კრუჟოკის» დიდს დარბაზში კარგა ხალხი შეიყარა. მომეტებული ნაწილი საზოგადოებისა ქართველები იყვნენ; შიგა-და-შიგ მანდილოსნებიც კრიბნენ. მზრის ნახევარზედ ავიდა კათედრაზედ პატივცემული მოხუცი ბ. ნიკ. ბულაქი და საქამაოდ მალაღობის ხმით, გარკვევით დაიწყო საუბარი «მეფხვის-ტყაოსანზედ». პირველად მოიხადა ბოდინი, რომ იგი, რუსი, ჰბედავს აქ, თბილისში, საქართველოს დედა-ქალაქში, ლაპარაკს ქართველების საუკეთესო პოემებზედ, მაგრამ ამას ჩადის იგი შორიდან მოსულებსათვის, რომელთაც მხოლოდ სახელი გაუგონიათ ამ თითქმის 700 წლის წინად დაწერილი პოემისა და შინაარსისა კი არა იციან-რა. სამწუხაროდ, ეს «შორიდან მოსულები» ძალიან ნაკლებად იყვნენ დარბაზში, თუმცა ბ. ბულაქს ისე კარგად შეუსწავლია ეს პოემა, რომ შეეძლო თავის თანა-მემამულეთათვისაც ვაეცნო იგი, თუ კი ეს უკანასკნელი მომეტებულს კულ-მხურვალეობას გამოიჩინებდნენ. მაგრამ ეტყობა, ბევრი

არ ადგას ბ. ბულაქის აზრს, რომ, საცა მივიდეს კაცო, თუ იქაური ქუდი არ დაიხურა, იქაური ხალხი მაინც უნდა გაიცნოს თავის ენით, ხასიათით, ლიტერატურით, ავითა და კარგით...

ჩვენ არ გადავცემთ მკითხველს მთელს ლექციას, რადგან ბ. ბულაქს სახეში რუსის საზოგადოება ჰყავდა და ბევრს ადგილებს პოემისას სიტყვა-სიტყვით უთარგმნიდა მსმენელებს. ჩვენ შევჩერდებით მხოლოდ ზოგიერთ ადგილებზედ, რომელნიც ვაჩვენებენ, თუ ის პატივცემული პირი როგორ გულდადებით და სინდისიერად ჩაკვირვებია ყოველ სტრიქონს ჩვენს ლიტერატურის განძისას.

ბ. ბულაქმა უმთავრესად იმას მიუქცია ყურადღება, რომ «მეფხვის-ტყაოსანი» არ არის ნათარგმნი, იგია ორიგინალური თხზულება. რუსთაველს უნდადა თავისი მხურვალე სიყვარული თამარისადმი სხვებისათვის დაეფარა, გამოხატა იგი «მეფხვის-ტყაოსანში» და პოემას სპარსულიდან გადმოთარგმნილი დაარქვა («ესე ამბავი სპარსული, ქართულად ნათარგმანები» და სხვ.); მაგრამ, რომ «მეფხვის-ტყაოსანი» ნამდვილად რუსთა-

ველისაგან არის შეთხზული, ამას ამტკიცებს თვით ბუნებისა და ადამიანების აღწერა, რომელთაც ქართულობა და ქართველობა ამკარათ ეტყობათ. ამას გარდა, თითონ რუსთაველსაც ყველგან ვერ დაუმალავს ეს კარგმობა და ერთ ადგილს წამოცდენია, რომ მისნი გმირნი ქართულად ლაპარაკობდნენ. მაგ., აეთანდილ რომ ტარიელს იპოვნის, დაბრუნდება და თინათინს უამბობს თავის ამბავს («ყმა ტკბილი და ტკბილ-ქართული სიკეთისა ხელის-მხდელი, ამაზედა ეუბნების, ვით გამზდელსა ამომზრდელი»). ბ. ბულაქი იმ აზრისაა, რომ რაც შეეხება არაბეთს, ეს ყოველივე ნაყოფია თითონ რუსთაველის ფანტაზიისა, ხოლო ინდოეთის, ბულანშაროს, ზღვათა სამეფოს აღწერა და სხვ. შეიძლება სპარსულიდან იყოს ნათარგმნი, რადგან აქ სულ სხვა ცხოვრება არის აღწერილი, მაგრამ ამის კვალი ვერ სპარსულს ლიტერატურაში არა სჩანსო.

ლექტორმა იმის დასამტკიცებლად, რომ პოემა თამარის სიყვარულით არის დაწერილი, მიუქცია მსმენელების ყურადღება იმ ლექსსა, რომლის დაწერა მხოლოდ უზომოდ შეყვარებულს შეუძლიან:

მე რუსთველი ხელობითა ვიქმ საქმესა ამაღარი,
ვის მორჩილობს ფარი სპათა, მისთვის ვხელობ,
მისთვის მკვლარი.
დავუძღურდი მიფხურთათვის, ველავ წამალი
არსით არი,
ანუ მომცეს განკურნება, ანუ მიწა მე სამართა.

ბ. ბულაქს ზედმიწევნით შეუსწავლია «მეფხვის-ტყაოსანი» და მიუქ-

ცევია ყურადღება იმისთანა ადგილებსათვისაც, რომელთაც ჩვენ დაუკვირებლად გვერბვოდ ჩაუფელიდით ხოლომე. მაგ., ის ადგილი, სადაც ნამბობია ხატაველების ომის ამბავი ტარიელთან და სადაც მთხრობელი ეუბნება ტარიელს:

«ვამლსა შეიქმენ ლაშქარნი, ყოველგნით მოგვხვევიან,
შენ ერისა გცემენ ათასნი, ვგრეცა მოგერვიან».

სიტყვა «ვამლსა» იმის ნიშნად მიანიხი ბ. ბულაქს, ვითომ რუსთაველის დროს თოფ-ზარბაზნები სკოდადეთ ქართველებს, ესე იგი მაშინ, როცა ვერ მერობაში თოფის წამალიც კი არ იყო; მართალია, ჩვენ ეს სიტყვა სხვა რიგად გვესმის და გვგონია, რომ აქ იმ ცეცხლის კვამლზედ უნდა იყოს ლაპარაკი, რომელიც ჩასაფრებულ ჯარს უნდა გაეჩინა სხვების შესატყობრად, რათა ყველანი ერთ დროს დასცემოდნენ ტარიელს, მაგრამ ეს მაინც ამტკიცებს, რომ ბ. ბულაქს თითქმის არც ერთი სიტყვა პოემაში შეუძნელოდ არ დაუგდია.

ჩვენ არ ვეთანხმებით აგრეთვე ლექტორს იმაზედაც, ვითომც «მეფხვის-ტყაოსანში» მარტო მდამალი სიყვარული იყოს აწერილი და ალავი არა ჰქონდეს იმისთანას, რომელიც სულითა და ზნეობით ალამალებს კაცს; ვითომ ეს უკანასკნელი მარტო დასავლეთის პოეტებს ხდომოდეთ წილად. თითონ რუსთაველი ამბობს: «მიჯნურობა სხვა რამეა, არ სიძვისა დასადარი, იგი სხვაა, სიძვა სხვაა, შუა

«დროშის» ქელტონი, 15 მარტი.

მუთათური კელტონი.

ქალაქის თვით-მმართველობის ცხოვრებლგან.—უსაგნო კონტრაქტი.—ქალაქის საბჭო და ინსტრუქცია.—სათავად-აზნაურო ბანკის მოშლილი კასა.—ორი მტერი ერთად შიადგა.—ზაქ. ქორიძის კონცერტი.—ღირსება და ნაკლებლევაება ამ კონცერტისა.—ღიღი შრომა უმართებს ბ. ქ.—ქეს.

(დასასრული*)

ქალიქას გამგეობის დარბაზიდან ერთი პატარა სკუბი ვქნათ და მივადგეთ სათავად-აზნაურო ბანკის დარბაზის კარებს, და თუ სხვა-და-სხვა მოსაზრებათა გამო კარიდგან შესვლა არ გნებავთ, შევიძლიანთ კერიდგან ჩაძვრეთ... მაგრამ ახლა აღარ გირჩევთ კერიდგან ჩაცოცხას, თუმცა კასა დღესაც მოშლილია, მაგრამ რად გინდათ თავგების ბუდე?!. საწყალი ბანკი და უფრო საწყალი მისი

პატრონი... ჯერ მინისტრი აუხირდა და შეაჩერა ვალის გაცემა, ახლა ვიდაც შინაური, თუ გარეული ბოროტ-გამაზრახველი გამოსჩენია. მინისტრმა ის დაიხვია ხელზედ საბუთად, რომ ბანკი ძვირად აფასებს მულებსო და იმდენს ფულს ძღვევა ვალადო, რომ მამულის შემოსავალი ვერ ისტუმრებს ამ ვალსო და ამიტომ საწყალს აუტკიონერის ჩაქუჩს ნამეტანი შრომა ადგებაო!.. ამ ვიდაცა არა მკითხე მოყვარეს კი უფიქრია, რომ ბანკის კასაში რომ უქმად აწყვია ასიგნაციები, ის არა სჯობიან, რომ ჩემს ჯიბეში ეწყონო,—ჰამ აღარ დაობდებიანო და ჰამ «დეუშინკებს» ფეშქაშებს მიუტანო და ძმაბიჭებსაც ქეფს გაეაწვიანო!..

მრთი სკუბი კიდევ ნუ დაგზარდებთ და შესკუბდით ვგრედ-წოდებულს ხარაზოვის თეატრში! იქ კი მართლა სასიამოვნო სანახავს ნახავთ და სასიამოვნო ხმებს გაიგონებთ... რამო-

დენიმე დღის წინად გაეარდა ხმა, რომ ბატ. შორიძე თავისის ახლის ხორათი მოვა ქუთაისში და კონცერტს გამართავსო. შეიქმნა მზადება, ყოველი კაცი, რომელსაც ცოტაც არის სარწმუნოება მაინც კიდევ შერჩენია, რომ ჩვენც ხალხნი ვართ, მოუთმენელად მოვლოდა ამ კონცერტს. ღვება კონცერტის დღეც—მთელი თეატრი სავსეა ხალხით, იქაქ მოჩანან რუსებიც, სულ ცოტა-ცოტა მეხუთედს ნაწილს მაინც დეპუტატები შეადგენენ*). სამეგრელოს დეპუტატებს მეორე წყობა უჭირავთ, ყველას უბრწყინავს სახე, ზოგიერთები წინდაწინვე ემზადებიან კრიტიკისათვის, ზოგნიც ეჭვიანად იყურებიან.—ხალხი თხოულობს კონცერტის დაწყებას, არის ერთი ყვირილი, რანა-რუხი... ქულისებში სიჩუმეა, ფარდას არა ხდინან... მილაცას მოელოიან. აჰა, თეატრის კარები გაიღო

და შემობძანდა ერთი წარჩინებული პირი, ხალხში სიჩუმე ჩამოვარდება, თითქო ყველას კრიჭა შეჭკოვდეს. დაბძანდა თუ არა ეს პირი თავის ადგილას, ფარდაც ახადეს და სცენაზედ ვხედავთ: ფორტეპიანოს, რომელსაც უზის ბატ. შ—ძის მეუღლე, თვითონ ლოტბარს ბატ. შორიძეს და ოთხს დამწკრივებულს მგალობელს, ყველას ნოტები უჭირავს ხელში; ბატ. შ—ძემ მისცა ხმა და მგალობლებმა დაიწყეს გალობა, ბატ. შ—ძის მეუღლემაც აუწყო ფორტეპიანო... მაყურებლებში ისეთი სიჩუმეა, რომ ბუზი გაფრინდეს, გაიგონებს, ყველანი თითქო გაქვავებულანო, ისე უძრავად სხედან... მაგრამ უეცრივ მთიდგან გადმოვარდნილ ნიღვარსავით მოსკდება ერთბაშად ტაშის-კერა და ბარაქალას ძახილი... ამ კონცერტმა მომავონა «სამშობლოს» პირველი წარმოდგენა... კონცერტმაც და «სამშობლომაც» მაყურებელი საზოგადოება ერთი და იმავე გრძნობებით გაიტაცა, ერთი და იმა-

*) ის. «დროშა», № 57.

*) ამ დროს მათი ყრილობა იყო სასწავლებლის საქმეების გამო.

უზის დიდი მზღვარი, და კიდევ: «კარგი მიჯნური იგია, ვინ იქნა სოფლისა თმობასა»; და მართლაც თავის პოემის გამირად გაუხდია იგი (ტარიელ), რომელმაც მართლა დასთმო ყველაფერი საყვარლას გულისათვის, ველად გაიჭრა და სრულიად დაემონა იმ გრძობას, რომელმაც იგი კინაღმა ჭკუილამ შეშალა. მგონებთ, ამ გვარი საყვარული არ უნდა ჩამოუდგებოდეს უკან პრიოსტოსა და ღანტესაგან აღწერილ საყვარულს.

ჩვენ არ ვეთანხმებით პატივცემულ ლექტორს ლექსთა-წყობილობაზედ სჯამიაც, მაგრამ მაინც ჩვენი საზოგადოებისაგან დიდის მადლობის ღირსია იგი, რომ ასეთის საყვარულით მოეპყრა ჩვენს უკედეს პოემას. მზლანდელს დროში ქართველებიც კი გულს ვეღარ უდებენ, რომ «მეფისტყუალსანი» ისე კარგად გაიკონ, როგორც გაუყენია ბ. ბულაკს; მაგრამ ამ უკანასკნელს ეს მეტის-მეტად მისთვის ძნელი საქმე ლიტერატურის უზომო საყვარულით თუ დაუძლევიან.

საზოგადოებამ სიამოვნებით მიიღო ლექტორი და ხანგრძლივის ტამისკრით გააცილა.

შემდეგი ლექცია დაიწყო შობის-მეფის სამშაბათს, 20 მარტს.

შინაური ძროხისა

სიღნაღამი გავტობინებენ, რომ ჩვენს გაზეთში დაბეჭდილ შინაშენას რიგანი და დასელოვნებული ბუბის უფლებობაზე სიღნაღამი ჟურნალის შთაბეჭდილება მოუხდენია იქაურ საზოგადოებაზედ.

ამას გარდა, წაუგითხვათ თუ არა ზოგაერთ ბუბა ქალებს, მაშინვე წერილები მიუწერათ იქაურ მხარის უფროსთან, რომ «მხარის» ფული გამოეკავზუნეთ 100 მან. და მოკალათათ.

მარტის 6-ს ყოფილა იქ ყრილობა ქალების დეპუტატების ამონჩევისათვის.

ვე ფიქრით აფიქრა, თუმც, რასაკვირველია, «სამშობლოსგან» მოხდენილი შთაბეჭდილება უფრო ღრმა და ძლიერი იყო...

რამ გაიტაცა ასე საზოგადოება? იმან ხომ არა, რომ ბატ. მ—მის ნოტებზედ გადაღებულს ხმებს არავითარი ნაკლულეფანება არა აქვს... სულაც არაა. ამ ხმებს ბევრი საყურადღებო ნაკლულეფანება აქვთ და ბატ. მ—მემ დიდი და ხანგრძლივი შრომა უნდა გასწიოს თავის დაწყებული საქმის დავეირვინებისათვის, რომ მისი გალობა ნამდვილი ქართული, ნაციონალური გალობა შეიქმნეს. ბატ. მ—მემ უნდა დასტოვოს დროებით ობილი და უნდა გაჰყვეს ბატ. აკაკის რჩევას, —იმან უნდა დაჰყოს რამოდენიმე ხანი იმ სოფლებში, რომელნიც განთქმულნი არიან თავიანთის გალობითა და სიმღერით, უნდა კარგად დაუკვირდეს მათს კილოს, მიმოხერას, საქცევს, ხასიათს და ისე-

ამოურჩევით თუ არა დეპუტატები, დაუდგენით განხილვა, რომლის ძალითაც უნდა გაიწერონ ერთი ერთმანეთში 1200 მანეთი და ამ ფულით დაიჭირავენ ქალაქისათვის ერთი რიგანი ექიმი და ერთი ფერწალი ანუ ბუბა? დოქტორისათვის დანიშნეს 1000 მან. წელიწადში და ფერწალისათვის 200 მანეთი. განხილვაზედ თითქმის 300 კაცმა მოაწერა თურმე ხელი.

ს. სვირიდამა (იმერეთი) გვწერს: «სწორედ სამი წელიწადი თავებზე, რაც სვირში სკოლა დაიწყო. პირველად ერთ-კლასიანი სკოლის განაჩენი იყო შემდგარი საზოგადოებისაგან, მაგრამ, რაკი ერთ-კლასიანი არ უყოთ და ბევრი ბავშვები რჩებოდა მიუღებელი, ამისათვის ორ-კლასიანი სკოლის განაჩენი შეადგინეს ბ. ალშობასა შთაგონებით და 1881 წელს გახსნეს კიდევ; მაგრამ, რაკი სკოლა და განცულებარა ერთს შინაში იყენენ, ვერა თავსდებოდენ და წარსული წლის სექტემბერში სოფელმა გადასწყობა განცულებარის სხვაგან გადატანა. ეს ამბავი ძალიან სასიამოვნოა, მაგრამ, როგორც ისმის, განცულებარას აშენებენ სკოლის გვერდით ადმოსკოლეთის მხრისაკენ, საიდანაც კლასის ოთახებს ფანჯრები აქვს. სკოლისათვის ეს ძვირ მანებელი იქნება, რადგან სინათლესაც დაუშლის, განცულებარის სმაურობაც შეაწუხებს მოსწავლეებს და სკოლის ეზოც დაზარალდება. იმედი გვაქვს, რომ ამ გარემოებას უფრადლებას მიანქვეყნებ.»

იქიდაძე გვწერს: «ჩვენს სოფელში ძვირ გავრცელებულია ყვავილი და ეს ჯერ უცრინა იმათ, რომელთაც აუტრელი ჭჭინათ აქამდე. ამ დაგვიანებამ შეიძლება ძალიან ცუდად იმოქმედოს, რადგან აგრის დროს შესაძლებია ყვავილანს აუტრანს და შეეღოს მაგორად ბავშვი სიცრულესაც გამაძლამონ. ძალიან საფრთხილი ჭჭინათები ამისათვის ამცრელებს.»

ს. კარდნაღიდამა გვწერს, რომ ამ ცრუტას ხანში იქ ერთი მელოცნი

თი გალობა უნდა მოგვეცეს ნოტებზედ გადაღებული, რომელიც შეადგენდეს ნამდვილს ჩვენს გალობასიმღერა-ლილინს... და ამისთანა გალობის მოცემა რომ შეუძლიან ბატ. მ—მეს, ეს ბრწყინვალედ დაგვიმტოცა მან თავისის კონცერტით და იმ სიმღერებით, რომლებითაც დავეიტკბო მან ქუთათერებს სმენა...

მაყურებელი საზოგადოება მოიყვანა ალტაცებაში ორმა უმთავრესმა დიად რომ სასიამოვნო გარემოებამ. ერთი ის, რომ ბატ. მ—მეს შეუძლიან ჩვენი გალობა სიმღერის ნოტებზედ გარდაღება*), მეორეც ის, რომ მას ეხლავე შეუგნია ჩვენის გალობა-სიმღერის უმთავრესი ხასიათი და ეს ხასიათი გარდაუტანია ნოტებზედ... ბევრმა სცადა ჩვენში გალობა

*) ბევრს ჭკონია, რომ მარტო ნოტების ცოდნა საკმარისია, რომ გალობა და სიმღერა გარდილოს კაცმა, მაგრამ ეს ტყუილია, —ამას გარდა ნიჭიც, გარდაღების ცოდნაც მიუცილებლად საჭიროა.

გავაყუებულა. მიზეზი ამისა ის ყოფილა, რომ შინაურებს ყველას თავი დაუნებებათ მარტოდ მარტოსათვის, ლაგვაცე წასულდევინენ და შიშს საბრძოლო ქაღი შექმალა.

«ახალს მიმონილვას» ტულკრამით ატეობინებენ კონსტანტინოპოლადამ, რომ საზოგადო სასულდორო გრებს 24 მარტს მარტოარქი ნესესი ამოურჩევია ექიმადინის კათალიკოსის ადგილზედ პირველ განდიდატად. ეს ამონჩევა ალტაცებით მიუღათ.

ჩვენ შეგვიწყობ, რომ თბილისელი ყასბები ძალიან ჩვიან ხორცის სიამოვნებ. მეტად არ მოსწონებიათ მარტოს მანანა. ერთს აყალიბაყალსა და დავი-დარაბას უტენენ არა მარტო მსყიდველებს, არამედ თავიანთ ნაცვლებსაც. ესლა აპრობენ ონოზას, ეგებ ქალაქის გამგეობამ შეიბრალოს ისინი და აუწიოს მანანა.

ჩვენ არ გვივირს, რომ ყასბებს მართლა გასჭირებოდათ საქმე. სულ რაღაც სამი თავი ყასბათა ქალაქში. ისინი აოხრებენ ხორციით თბილისის მცხოვრებთა ნახევარს ნაწილს მაინც, და რადგან უმთავრესი მოგებაც მათ ხელში მიდის, ამიტომ საქმე ისე ჭკავი დაყენებულია, რომ თითქმის მთლად ხელში უჭირავთ ქალაქის დანარჩენი ყასბებაც და საჯლაგის მომლოლი ხალხიც. არ გაუშვებენ, რომ საჯლაგი შემოვიდეს ქალაქის მიდანი. უთუოდ ორ-სამ გერსზე გარედ უნდა დახვდენ საჯლაგის პატრონებს და იქვე იყიდონ. ამით, რა თქმა უნდა, გამოიდავსაც ატყუებენ და არც ქალაქის გამგეობამ იცის საქონლის ფასი. ქალაქში ამიტომ ნახევარზედ ცოტა საჯლაგი შემოდის. რასაკვირველია, გამოიდავიც ფენს აჭერს თავის საქონელს, ძვირადა ჰყიდის. ფასის გაცენაში დიდი მნიშვნელობა აქვს, თუ რამდენია საქონელი მიდანი. როცა ბევრი საჯლაგი მოიყრის თავს მაშინ ყველა გამოიდავი ცდილობს საქონლის მოშორებას, ფასზე ნაკლებად ჯანჯლობს. როცა ცოტაა და, მაშინ არჩინად თავისას იმეორებს — იცის, რომ იმას იქით სხსარი არსათა აქვთ მიღველებს.

წერილი ვაჭრები, ამ შემთხვევაში, ძვირადა ყიდულობენ და ამიტომ ცოტასაცა ჰრჩებინ. თავი ყასბებიც ცდილობენ სყიდვამაც გამოჩინენ, რაკი ქალაქს გარეთა ყიდულობენ, და გაყიდვამაც, რადგან სხვა ყასბებს ძვირად უფლებათ საჯლაგი და ეცდებიან მანანდის აწევას.

ბის ნოტებზე გარდაღება, მაგრამ მხოლოდ ბატ. მ—მემ შესძლო პირველის, მართლა რომ რიგინის, ნაბიჯის გადაღმა... მხოლოდ ეს კი არის, რომ ბატ. მ—მემ ერთობ ნუ დაენდობა ობილისელს გემოს, თორემ მოსტყუებდებ... ერთი რამ უნდა შევნიშნოთ კიდევ ბატ. მ—მეს, —მისი მაგლობლები: დამწყები, მოძახილი და ბანი ყველანი ერთად იწყებენ გალობას, მაშინ როდესაც ნამდვილად ასე არ არის. ჩვენში გალობა-სიმღერაში ჯერ იწყებს დამწყები, შემდეგ მოჰყვება მოძახილი და ბოლოს ბანი. ეს რიგი ერთი უმთავრესი პირობათაგანია ჩვენის გალობასიმღერის ჰარმონიისა და არ უნდა იქმნეს უარ-ყოფილი მხოლოდ მიტომ, რომ სხვა ხალხის გალობას ეს დაწყობილება არ ჰქონდეს... საზოგადოდ, გადაძლები უნდა გადიღებდეს გალობას ნამდვილად ისე, როგორც გალობენ და იმღერიან ჩვენში მცოდნენი და არა კრიტიკოსობ-

მაგრამ გამგეობამ იცინასსკების უკონჩეფელი ტყუილი და ამიტომ ფენს საქმის თავის მანანდს. თავი ყასბები, ამის მანანდელი, ადგენენ და თითონაც წაუშავენ ფასები საჯლაგს, მიდენებში დაიწყეს განძრან ძვირად სყიდვა, მითომ ამით ვერ მოვატყუებთ გამგეობას, ავაწვინებთ მანანდს და მერე, რაც ენლა მეტი გავიკავა, ერთი ათად გამოვალთო. გამგეობამ მაინც არ ასწია მანანდა. იქნება, თუ გამგეობამ არ შეიწყინარა მათი ზარალი, ყასბებმა დაიშლიონ თავიანთი ონები და შემოუშვან ქალაქის მიდენებში მთლად საჯლაგი, რაც კი თბილისისკენ მოდის. მაშინ, უეჭველია, საჯლაგი იფად გაიყიდება და ენლანდელმა მანანდამ კიდევ რომ იკლოს, ყასბები მაინც მოგებაში იქნებიან. გამგეობის სიმადრე აბა ენლა ათქმევიებს ყასბებს — «ჭკუისა გვეჩრისო!» ეგება, ენლა მაინც შემოიღონ რამ წესიერება ვაჭრობაში და დაიშლიონ თავიანთი ონბაზობა.

მეჩრის რუსეთთან უმართობის საჩამი ინგლისის ლორდთა პალატაში

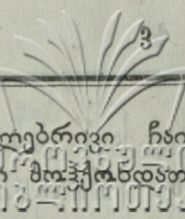
(დასასრული *)

შემდეგ ლორდმა არგაილმა იბასა იმაზედ, თუ როგორ აფთხილებდა ინგლისი რუსეთსა ლორდი ღერბის მიერ და როგორი მიწერ-მოწერა ჰქონდა გამართული ამის შესახებ. ამე გულ-წრფელად ვაღვიარებ, —განაგრძო არგაილმა, —რომ რუსეთისადმი ამ გვარი მიმართვის კილო მართლა-და დამამცირებელია ინგლისის ღირსებისა. მე არა მჯერა, რომ რუსეთის პოლიტიკაში შუა აზრის შესახებ მანებელი რამ იყოს ჩვენი თვის და ის საყვედურები, რომელთაც რუსეთს ვაძლედი, უსაფუძლოდ მიმანჩია. ჩემის აზრით, რუსეთი გარემოებით ვახადეს იმუღებელი ბოლო მოელო ცარცვისა და კაცთა ტერისათვის, რაიცა იყო აქამდინ თურქმენების უმთავრესი, თუ ერთადერთი არა, სახსარი ცხოვრებისა; აი სწორედ ამ საქმის შესასრულებლად დაიბყრო რუსეთმა ეს მხარე. მე დიდის ყურადღებით ვისმენდი კეთილ-

*) იხ. «დროება» № 57.

დეს და თავისებურად ასწორებდეს... შევსაც თავის ბახალა მოსწონსო, იტყვიან და ამისი არ იყოს, ყოველს ხალხს თავის ნაციონალური სიმღერა უფრო მოსწონს, ეს სიმღერა უფრო ახლოს ენება მის სულისა და გულის სიმებს. რატომ? მიტომ რომ ამ სიმღერაში გამოინახება ხალხის წარსულ ცხოვრება თავისის მწუხარებით, კენესა-ობებით, სინარულით, ბედნიერებით, ენება-კვეთებით, ერთის სიტყვით გალობაში ხალხი თითქო თავის საკუთარს თავს, თავის საუკუნოობით შემუშავებულს, განვითარებულს გენიას ხედავს. ამიტომ გალობა-სიმღერის გარდაღებას დიდი სიმღერით, დაკვირება, სინიღისიერი და ხანგრძლივი შრომა უნდა, თორემ ნოტებზედ სული არ გარდაჰყვება გალობას...

გარეშე მაყურებელი.

შობილი ლორდის (ლიტონის) სიტყვას და ეცდომოდ შეგვიჩვენოს მისი ლაპარაკიდან ის—თუ თითონ რომელი მოიქცეოდა ამ შემთხვევაში: დაუწყებდა რუსეთს მუქარას და წყრომას თუ არა, მაშინ, როდესაც არავითარი საშუალება არ მოეპოვება ინგლისს ამ გვარი მუქარის შესასრულებლად... მაგრამ კეთილშობილი ლორდი ფთხილად მოერიდა ამ კითხვის განმარტებას.

ორატორი მასუკან შეგნო იმ პოლიტიკას, რომელსაც ზოგიერთა პოლიტიკოსს წრეებში ჰქადაგებენ რუსეთის საწინააღმდეგოდ. ამ წრეების აზრით, ინგლისმა ძალიად უნდა დაამკვიდროს თვისი გავლენა ავგანისტანში. ამაზე არგაილმა შენიშნა, რომ ინგლისმა უკვე იგემა ამ პოლიტიკის მწარე ნაყოფი და ამიტომ უნდა მოერიდოს მას. «ამ მხარეში შესვლა ძნელია, — სთქვა იმან, — ამაზე ბევრს შემთხვევას დაუჭრებენ ვართ ჩვენ. ამ ქვეყანაში ცხოვრობენ ფრიად გულადნი თემნი, რომელთაც არა ერთხელ გაუჭირვებია საქმე ჩვენის ჯარებისთვის, რომელნიც ნაქებნი არიან მეროპაში თავის სამხედრო გამართულობით. მე მ.წამს, რომ არ დაგვირდება შეცვლა ჩვენის ძველებურის აზიური პოლიტიკისა ამ ქვეყნის შესახებ. მაგრამ თუ გარემოებანი სხვა მიმართულებას მიიღებენ, თუ ავგანელებს შევინდებთ რუსეთის შემოსევისა, ჯიუტობას თავს დაანებებენ და შეუშვებენ ჩვენს აგენტებს ძაბულში და ბერატში, მაშინ, რასაკვირველია, სამინისტროს კანონიერი საბუთი მიეცემა თ. გ. გ. მოდებით მოქმედებისა. თუ სამინისტრო ცხადად დაინახავს, რომ რუსეთს განზრახვა აქვს სპარსეთი თავის სამხედრო რაპერაციების ადგილად გარდაქციოს, — მაშინ, რასაკვირველია, საქმე სრულიად ახალს მიმართულებას მიიღებს და ჩვენც ჩვენი ზომების ხმარებას შევუდგებით ავგანისტანში...»

მარკის სოლისბერიმ მიაკცია პალატის ყურადღება იმ გარემოებას, რომ აზიაში რუსეთის გავლენა მეტისმეტად ძლიერდება და აფთხილებდა, რომ ეს მრისხანე ძალა საშიშია ჩვენი აზიური სამფლობელოებისათვის.

«არის ერთი რაღაც მიუწოდებელი ძალა, — წარმოსთქვა სოლისბერიმ, — რომელიც ჩვენ ძალიან ცოტად ეიცოტ. ეს ძალა ვრცელდება მგზავსად აზრდილისა თვითველი სახელმწიფოს სამსლერს იქით. რაც უნდა მიუდგომელნი იყვნენ თქვენი სამხედრო ხელოვნებით ქმნილნი სიმპარენი, თუ თქვენზე მოსული სახელმწიფოს გავლენა ძლიერია თქვენ გავლენაზე, მაშინ ყველა თქვენი ზღუდენი დაეცემა, თქვენი უფლება შეიწყვეტება, თქვენი ქვეშევრდომების ერთგულება შესუსტდება.»

«აი, რისა უნდა გვეშინოდეს; აი, რისთვის არ უნდა შევეშვათ აზიაში არამცთუ რუსის სალდათები, არამედ რუსეთის გავლენაც. აი, რისთვის

არ უნდა დაეტოვოთ უყურადღებოდ მერვის რუსეთთან შეერთება...»

ლორდმა ნორტბრუკმა მისცა პასუხი მოწინააღმდეგე ლორდებს და ის აზრი გაატარა, რომ სამინისტრო ერთან მხრით ცდილობს მალე გასამზღეროს ავგანისტანის ჩრდილოეთის ნაწილი, და მეორე მხრითაც იმას არაფრისა არ ეშინიან ბელუჯისტანში და ავგანისტანში, რადგანაც ძლიერ მკვიდრად არის დანერგილი ამ ქვეყნებში ინგლისის გავლენა. მაგრამ მაინც-და-მაინც დიდი ფაქრი და ზრუნვა გემართებს ინდოეთის სამხლერების შესახებაო.

ლორდმა ბრანვილმა სთქვა, რომ, თუცა მერვის რუსეთთან შეერთება ცოტა მოულოდნელად მოხდა სამინისტროსათვის, მაგრამ არ შეიძლება, არ ვაღიაროთ, რომ რუსეთის მიწერ-მოწერაში, რომელიც მას ჰქონდა ინგლისის მმართველობასთან ავგანის შესახებ, იყო განმარტებანი, რომელთა ძალითაც რუსეთს უფლება ენიჭებოდა ყოველთვის და ყველა გარემოებაში თავისუფლად მოქმედებისაო.

ბრანვილმა ლორდი ლიტონის პასუხად შემდეგი წარმოსთქვა: «კეთილშობილმა ლორდმა გვისაყვედურა, რომ მალე ვერ გადასწყვიტეთ, — რა გვეთქვა რუსეთისათვის. კეთილშობილი ლორდი სცდებდა. მე მქონდა მიწერ-მოწერა რუსეთის ელჩთან ლონდონში და პეტერბურგშიც დებეშები გაგზავნი... ის დოკუმენტები, რომელთაც კეთილშობილი ლორდი თხოულობს, როდესაც კი შესაძლებელი იქნება, წარუდგენთ პალატას. იმათში მხოლოდ ის იქნება ჩართული, რაც ამ ბოლოს დროს მიწერ-მოწერა ვვაქვს რუსეთთან.»

ლორდი სოლისბერის პასუხად სთქვა ბრანვილმა, რომ სოლისბერის მიერ წარმოაქმნულს აზრებს წმინდა «აღმოსავლეთური ხასიათი» აქვთო.

«რაც მე ვემტება — დაუმატა ბრანვილმა, — იმას ვიტყვი, რომ ჩემის აზრით, ინდოეთის დასაცავად უმჯობესია კარგად მოსაზრებული და დინჯად შესრულებული სტრატეგიული პლანი, ვიდრე იმის ცდა, თუ რა საშუალებებით ვიქონიოთ აღმოსავლეთის ხ. ლხებზე გავლენა.»

ტელეგრაფები

(ჩრდილოეთის სააგენტოსია.)

13 მარტს.

პეტერბურგი. შაბათს, გერმანიის იმპერატორის დაბადების დღეობის გამო, გატჩინოს სასახლეში საპარადო სადილი იყო, რომელზედაც მოპატიებულნი იყვნენ მთლად გერმანიის საელჩოსა. ხელმწიფე და დიდნი მთავარნი პრუსიელი მუნდირებით და ღენტებით იყვნენ. სადილის დროს ხელმწიფე მიუბრუნდა გერმანიის ელჩს, რომელიც ხელმწიფეს მარჯვნივ უჯდა, და დალიც იმპერატორი ვიდუქლიმის სადღეგრძელო; ამ დროს

მუსიკამ დაუკრა პრუსიელი საგალობელი.

გერმანიის იმპერატორმა უბოძა გარეშე საქმეთა მინისტრს უმაღლესი გერმანიის ნიშანი — შავი არწივის ორდენი.

ნავოსნობის დაწყებას კრანშტადტში ეხლა აპრილის დამდეგს მოელიან და, მაშინ ბევრი სამზადვარ გარეთელი გემებიც მოვლენ.

პროექტს ადგენენ პეტერბურგში სრულიად რუსეთის თევზისჭერის გამოფენის გამართვაზე.

გუშინ წავიდა მერმანიის ნაპირზე წითელი ჯვრის სანიტარული რაზმი, რომელსაც შეადგენენ ექიმი გულევიჩი, რამდენიმე ჭეღდ შერი, დები და მონაზონნი.

პაირი. მთელს სუდანს ბერბერის სამხრეთით მოედო აჯანყება; ხართუმი ყველა მხრივ გარემოცულია აჯანყებულებით; მისვლა-მოსვლა შეწყვეტილია; გორდონი ძნელს მდგომარეობაშია, მაგრამ ჯერ კიდევ აგრე-რიგად არა უჭირს-რა.

13 მარტს.

პეტერბურგი. შინაურ საქმეთა მინისტრის მიერ სახელმწიფო რჩევამი წარდგენილი პროექტი შესახებ ფოსტების და ტელეგრაფების მთავარი გამგეობის შედგენისა ფოსტის და ტელეგრაფის დეპარტამენტებისაგან მოწონებული-იქმნა კანონთა და ეგონომიის დეპარტამენტთა შეერთებულ სხდომაში.

დღეს, დამის 10 საათზე, მთავარმა სამხედრო სამჯავრომ ინტენდანტი როსიკისა და სხვათა საქმის შესახებ დაადგინა: პროკურატორის პროტესტი და როსიკის მოსარჩლეს საჩივარი უკუდადებოდ დარჩეს; სტრატონოვიჩის და ტაბურის შესახებ დადგენილი განაჩენი გაუქმდეს და მიეწეროს სამხედრო ოლქის სამჯავროს ახალი განაჩენი დაადგინოს.

სმოლენსკი. საბჭოს ქალაქის ბანკის დახურვის განზრახვა არა აქვს; იმან დაადგინა მხოლოდ იმუამდგომლოს, რომ ზოგიერთა ბანკისთვის მძიმე ნორმალური წესები შესცვალოს მთავრობამ.

სარატოვი. დუბოვკაში, ძმათა გაზევთა კანტონაში, წყნელ მძიმედ დაიჭრა ხუთი კაცი; ერთი მათგანი მოკვდა და ოთხივე ძლივს და სუნთქავენ.

პიხბა. გაზევადებული ხმები ომიანობის შესახებ სამხრეთ ჩინეთში ძლიერ დიდს ზარალს აძლევს ვაჭრობას; ბევრეულობას სრულიად არავინ იბარებს; პეკინში და კალგანში ჩინეთის ჭირები კოტრდებიან, ვერცხლი შემცირდა; ურგინის ამბარმა დაიჭი-

რა ჩინეთის ჩვეულებრივ ჩაი, რომელიც კიანტაში მოქმედობს.

პარლინი. იმპერატორმა ნახა საბუროვი და მისი მეუღლე. აქ მოსულს გერმანიის ელჩს წინაშე პეტერბურგისა, შვეიცინს, ნანგრძლივი მოლაპარაკება ჰქონდა ბისმარკთან. ორლოვი შაბათამდინ აქ დარჩება და შემდეგ პარიჟში წავა 14 მარტს.

პეტერბურგი. «ნოვოე ვრემისა» გაუგონია, რომ ციმბირის რკინიგზის მიმართულება ჯერ საბოლოოდ არ გადაწყვეტილია. მინისტრთა კომიტეტმა მიანდო გზათა მინისტრს. — წარმოადგინოს თავის მოსაზრება ამ გზის მიმართულებაზე. მაშასადამე უდროთა ის სმები, რომელნიც არწმუნებენ, ვითომც გზა სამარაზე, უჭაზე და მასუკან ეგატერინბურგზე გაივლისო. ამ გაზეთის სიტყვით მინისტრთა კომიტეტი სამს მიმართულებაზედ ილპარაკებს, მაგრამ საქმე საბოლოოდ მაშინ გადაწყდება, როდესაც გზათა სამინისტრო ჭინანსთა სამინისტროსთან ერთად წარადგენს თავის პროექტს მინისტრთა კომიტეტში.

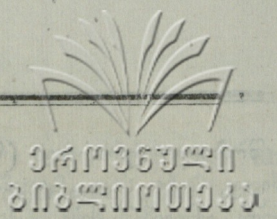
რადგან სოფლის ყრილობანი გულგრილად ეპურობიან მათდამი მინდობილ მცირე წლოვან ობლების საქმეებს; განზრახვა აქვთ მზრუნველების დანიშვნა და მათს მოქმედებაზედ ზედამხედველობა მიენდოს სათემო (ვოლოსტის) გამგეობათა; ამ უკანასკნელების გარდაწყვეტილებაზედ შეიძლება საჩივარი შეტანილ იქმნას მაზრის საკლენო დაწესებულებაში.

მრისტიანი. სახელმწიფო სამსჯავრომ გადაწყვიტა სამხედრო მინისტრს მენტეს სამსახურიდამ დათხოვნა.

სუპიმი. ინგლისელებმა ხელახლავ დაიწყეს თავდასხმითი ოპი. გრანჰამმა მთელი ინგლისის ჯარით და მრავალი მოკავშირე თემებით ბერბერისკენ გაილაშქრა. იმედი აქვს რომ ამ ქალაქთან მისვლა-მოსვლა განახლდოს. ჯამუშები ამბობენ, რომ ოსმან ღიჰმა გაიქცაო.

განსხადებანი

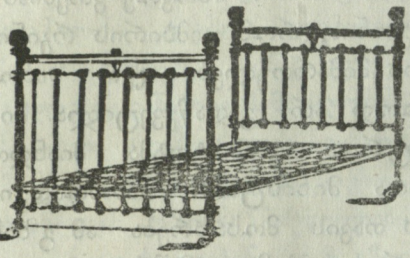
«მართლმთა-შორის წარაპითხვის გამამრცხველი საზოგადოებისა, მმართველობა სთხოვს საზოგადოების დამფუძნებელთა და ნამდვილ წევრთ წარმოკ საზონ ხვედრი საწევრო ფული წარსულის 1883 წლისა ჰირველთ 20 მან. და მეორეთ — ექვსი მანათი ან საზოგადოების სახინადარის ბ-

გ. დ. ქართველიშვილის სასულიერო-ბაზე (Михайловская улица, собственный домъ), ან სასულიერო-გადამცემისავე სამწიფროში (Симонсоновская улица, за 1-ю Классическую Гимназіе, подъ редакціе газ. «Дроэба»).

(10—1)

ინგლისური ჩაინის კრავატები

ერთის სარწმუნო 7 მანეთიდან და ორის სარწმუნო 14 მანეთიდან, მათი ღირებულება, ზღვის ბაღსით გატანილი 5-დან 8 მანეთამდე. კიდევ შემდეგი ნივთები იყიდება 25%-ით უფრო იაფად: იდეალური სხვაგან სადამ: ბრიტანის მუტის ნივთები, ჩაინები, საგარაჟე, საშაჟე, ჩაინი და სტოლის გოგონები ჩანგლებითა, ფანდოსი, დასადგმელი, პირის-სახანი, სტაჟები, სუფოკნები, სარწმუნო, სუბი, რიუშები, გრაფინები, საქაშური თუფები, ბლუდები, სასადაოები, ტაშები, სარძევეები, სამარტლები, განჩინის საფხვები, უნაგირები განისა და ჭაღისა, ადვირები, ხლისტები, ტანისამოსის დასაჯადებლები, სახადო მაგრატლები, გაჭსები, უთაბი, წისქვილები, სერსები, ქლიბები, კლიტები, ინგლისის თათები და რუკლეკები, პიეტი, ზარბაღები, გასოფლები, ხაფანგები, ნიბები, ვატერბრუტები, საბნები, ჩულაბები, წინდები, სუფრები, საფეხურებისათვის რეკლები, კმაღანნი ჭურჭლები, მურაბები, კამფრები, პიეულები, სოუსები, ზღვის ბაღსი, დიმიკოტონები და სხ. ინგლისურს მალაზიებში №№ 156, 157, 158, 159 და 160. ამ ნომერებს უფრადდება მიაქციეთ. (100—80)

ინგლისის მაღაზია

Maison de confiance

შეადარეთ ჩვენი ჩაი	მოსკოვის ჩაის
1 პ. 10 გ.	1 პ. 40 გ.
— — 1—20	— — 1—60
— — 1—40	— — 1—80
— — 1—60	— — 2 — „
— — 1—80	— — 2—50
საუკეთესო 2 — „	— — 3 — „

იქვე იყიდება სხვა საქონელიც: თათები, რუკლეკები, კრავატები, ჭურჭლები, ჩაინები, გასადებები, დანები, გოგონები, ტაშები, კაღები, ქაღალდი, შოკოლადი, კაკაო, კანფეტები, მურაბები, მაგუნზია, უნაგირები, კლეონგა, წინდები—განის და ჭაღის, ხელ-სახო-

ტები, მაკინტოშის კაღენკორი — სულ შევალაფერი 25-დან 50 პრეტენტით უფრო იაფად, ვიდრე სხვა რომელსაჟე მალაზიაში.

ვინც ჭაღას გარკვამ 25 მანეთიდან 1,000 მანეთამდე საქონელს გამოიწერს, გასაგზავნს ანაფერს ან იხდას. (100—95)

ბ. ხმელთაშვილი, რომელსაც ვარშავის კონსერვატორიის სრული კურსი აქვს შესრულებული და არის მოწადე მათ შორის, აძლევს მუსიკის გაგებითებს ფორტოპინოზე, ჭიქსგარმონიაზე, და აგრეთვე ასწავლის მუსიკის და გარმონიის თეორიას (გენერალბანსი), სცხოვრობს ფრანგების ეკლესიის სახლში, კუკიაში. (6—5)

სამკურნალოში, რომელიც თბილისის მოქალაქეთა დახმარებით დაარსდა 4 აპრილისა 1866 წლისა, ავად-მყოფნი მიიღებიან დღის 9 საათიდან 1 საათამდე.

ყოველ დღე მიიღებენ ამ სამკურნალოში ავად-მყოფებს შემდეგი ექიმები: პრუთინოვი — 9 საათიდან 10 საათამდე შიგნით ავად-მყოფობისა წამლობისათვის, ალინანოვი და ლისიცივი — 10 საათიდან 11-დე შიგნით ავად-მყოფობის წამლობისათვის, ექიმი-ქალი პოტაპოვი — 11 საათიდან 12-დე დღე-ღამის და ბავშვების ავად-მყოფობის წამლობისათვის; შტემბორსკი — 12 საათიდან 1-მდე სირუგოიული, სიფილისის და სხეულზე გამოყრდილი მუწუების წამლობისათვის.

ამას გარდა: ბორაგლივიჩი ორშაბათობით — 10 საათიდან 11-მდე შიგნით ავად-მყოფობისა წამლობისათვის; მინკევიჩი სამშაბათობით და შარსკვავობით 9 საათიდან 10-მდე სირუგოიული ავად-მყოფობის წამლობისათვის; რეინი სამშაბათობით და შაბათობით 10 საათიდან 11-მდე თვალის ავად-მყოფობის წამლობისათვის; ვაბაევი სამშაბათობით და შაბათობით 11 1/2 საათიდან 12 1/2-მდე შიგნით და ნერვების ავად-მყოფობის წამლობისათვის; ინკოვსკი სამშაბათობით და შაბათობით 11 საათიდან 12 საათამდე შიგნით ავად-მყოფობის და სიფილისის წამლობისათვის; პრანსონ-გლინდოვი — ორშაბათობით და შარსკვავობით 10 საათიდან 11-მდე შიგნით ავად-მყოფობისა წამლობისათვის. კიბის ავად-მყოფობის ექიმი პოლიტ-ზონი ყოველს დროს მიიღებს თავის ექსლში დარბ ავად-მყოფებს, რომელთაც სამკურნალოდ ბარათი ექნებათ.

(გლახის ნაანოვი)

მოთხოვნილი ილია ჭავჭავაძისა იწყიდება გრიქროვის წიგნის მალაზიაში ფასი 25 კაპ.

„ივერია“

(წელიწადი მერვე)

ამ 1884 წ. იანვრიდან ჟურნალი «ივერია» გამოვა ყოველ-თვე და თვე იმავე სახით და სივრცით, როგორც აქამომდე გამოდიოდა.

ხელის-მოწერა მიიღება

თბილისში: შვერდოვის სააგენტოში და «ივერიის» რედაქციაში, რომელიც იმყოფება სიმონსონის ქუჩაზე, ნაზაროვის სახლში, პირველი კლასიკური გიმნაზიის უკან, სადაც ზედა სართულში «დროებისა» რედაქცია და იქვე, შუა სართულში, რედაქცია «ივერიისა».

ქუთაისში, შილაძეების წიგნის მაღაზიაში, ბულვართან.

ბათუმში, «წერა-კითხვის საზოგადოების» სკოლის მასწავლებელ მ. ი. ნათაძესთან.

ფასი მთელის წლისა 7 მან., სოფლის მასწავლებელთათვის — 5 მან.

ჭალაქს გარეშე მცხოვრებთა ამ აღრესით უნდა დაიბარონ ჟურნალი: **Въ Тифлисъ, въ редакцію журнала «Иверія».**

ხეცერი ფული ხელის-მოწერა ჟურნალის დაბარებისათვის უნდა გამოგზავნოს რედაქციაში.

რედაქტორი და გამომცემელი იდ. ჭავჭავაძე.

საგლობუსო

კალმები

რომლებითაც შეიძლება წერა სულ მსხვილ, უსუფთოა ჭაღალდი. ერთად-ერთი სააგენტო — ინგლისის მაღაზია. იქვე აწარმოებული სხვა-და-სხვა გარის კალმები, ფოკლის „ხელისათვის“ — 25% იაფად, ვინც სხვაგან. იქვე: მელანი, ჭაღალდი, განკრები, რუკლები, ლაქი, კარანდაში, პენალი, კაღები, ბუმაყნაგები, პორტ-სიგარები, ალბომები, რამები, მაგრატლები, სამარტლები, სანთლები, საღვსი, ტარაშები ჭურჭლების სწამად (ბორაგსი), თუთრულისათვის, შატარ ხაღვსი, ატაგისათვის კლიანგები, ტახტები, საგარძლები, სარკები, საგარცხლები, ბუნებრივი, ზარები, ბინკალები რუკლები, გატერპასები, მზის-სათები, კომპასები, ტრემომეტრები, ტეპები, ნემსები, მაგრატები, სვისტოკი, პომინი, ქამრები, სარტყლები. საყვლეური, პრობები, საპრობები, კრანები, ფილტრები, შოტები, თავის. ტანისამოსის, ცხენის და შატერტანის მაგენტოები, კრავები, საჭიმო ჭაღალდი გატერ-კლანკისათვის და სხვ. და სხვ.

პატაშვი — 20 კ.

(100—61)

გაზანდა

ხორავისა, რომელიც იყიდება თბილისის ბაზრებში, დუქნებში და ხელ-და-ხელ 1 მარტიდან 1 აპრილამდე 1884 წ.

გამომცემისა ზური რუ-

სუთის ფეხილისა — 1 გ. 5 კ.

აჭარის ფეხილისა: პირ-

ველის სარისხისა — 1 გ. 3 კ.

მეორისა — 1 გ. 2 1/2 კ.

იმავე ფეხილ. თორნიში გამომცემისა:

პირველის სარისხისა — 1 გ. 5 კ.

მეორისა — 1 გ. 3 1/2 კ.

მესამისა — 1 გ. 3 კ.

ჭავრის-მამის ზური:

პირველის სარის. ლავში 1 გ. 5 კ.

მეორის სარის. ლავში 1 გ. 4 კ.

მესამისა — 1 გ. 3 1/2 კ.

ძროხის სარცია:

პირველის სარისხისა — 1 გ. 9 კ.

მეორის — 1 გ. 8 კ.

სუვი . . . — 1 გ. 16 კ.

ცხვრის სარცია — 1 გ. 10 კ.

ღორის ღორცია:

პირველის სარისხისა — 1 გ. — კ.

მეორის — 1 გ. — კ.

ჩაინის ზზა

თბილისიდან ქუთაისისკენ მიდის 8 საათზე და 31 წამ. დიდით.

თბილისიდან მარტო ხაშურამდე 3 საათ. და 11 წამ. შუადღის უკან.

თბილისიდან ბაქოსკენ 10 საათზე და 45 წამ. დიდსა.

(სამშაბათობით სანქარო 10 ს. 58 წ. დამ.)

ქუთაისიდან თბილისისკენ 12 საათზე და 25 წამ. შუადღ. უკან.

ქუთაისიდან ბათუმისა და ფოთისკენ

5 საათზე და 20 წამ. შუადღის უკან.

ბათუმიდან თბილისისკენ 8 საათ. დიდისა.

ფოთიდან თბილისისკენ 8 საათ. და 45 წამ. დიდისა.

ფოთიდან ბათუმიდან მოძავალი თბილისში შემოდის

10 საათზე და 25 წამ. დიდისა.

მარტო ხაშურიდან მოძავალი თბილისში შემოდის

8 საათზე დიდისა.

ბაქოდან მოძავალი შემოდის თბილისში 2 საათ. და 30 წამ. დიდისა.

(შარსკვავობით სანქარო 7 ს. 53 წ. დიდ.)